

Reklāma, skrejlapas, programmas	1,000.-
Telefons, pasts	700.-
10% neparedzētie izdevumi un inflācija	3,150.-
	34,650.-

Iztrūkums 13,850.-

PIEZĪME: Gadījumā, ja budžets izpildītos ar uzviju, atlikumu sadalīs sekojoši: Latviešu Fondam 50%, Stokholmas latviešu teātrim 40%, Laikmetam 10%.

ATSAUKSMES: Veronika Strēlerte: „Stokholmas latviešu teātra kopa Māras Rozītes un Juŗa Roziŗa mākslinieciskajā vadībā devusi daudz pozitīva trimdas teātrim. Izrādes izcēlušās ar savu saskaņotību, disciplīnu, izteiksmīgu choreografiju un iedziļināšanos attiecīgā sižetā. Reŗisori pievērsuŗi uzmanību skaidrai dikcijai, mērķtiecīgam kustību ritmam un zīmīgu detaļu akcentējumam — lietām, kas daudzkārt tiek pamestas novārtā.

Luga „Raudupiete”, kur Juris Rozītis izmantojis Blaumaņa un Brigaderes tekstus, radot savu, sižetā līdzīgu, bet psiholoģiski padziļinātu versiju, visas izrādes kopnoskaņu rada katrā skatuves pusē nosēdinātās sievas (viena tin dziļu kamolā, otra ārda adījumu) un milzīgais akas siluets skatuves fonā. Darbība sadalīta epizodos, kuŗus iezīmē gonga sitiens. Izmantots pozu sastingums, kuŗa fonā labāk izceļas galveno aktieŗu divspēles un monologi, ko pasvītro arī attiecīgi gaismas efekti.

„Pēdas” (Māras Rozītes reŗija) izdevās redzēt nepiemērotos, apstākļos — vasaras kursu nelielā zālītē. Neapstājoties pie Lalitas Muiŗnieces teksta vērtējuma, varēja apbrīnot reŗisores izdomu, asprātību un veiksmi teksta ilustrācijās. Izrādē tika nodarbināts paprāvs ansamblis, gan runas kuŗa, gan choreografiskām vajadzībām.

Bez ŗiem oriŗināldarbiem jāmin arī mākslinieciski augstvērtīgā Jonesku „Krēslu” izrāde, kur trūkst „darbības” parastā nozīmē, bet ir bagāts, atslābumos un kāpinājumos niansēts teksts, kas jāpadara dzīvs aktieŗiem. Tie to arī slavējami veica.

ŗis Stokholmas teātra kopas dzinējspēks ir bijis entuziasms un nesavtīgas pūles pacelt izrāžu māksliniecisko līmeni. Ŗim pūlēm ir bijuŗi nenoliedzami panākumi. Inscenējumos ieguldītais darbs pelnījis, lai izrādes būtu iespējams atkārtot arī citur. Ka tas iespējams, to pierādīja pagājuŗā gada veiksmīgās turnejas. Atliek cerēt, ka tiks pieŗķirti materiālie līdzekļi ŗim nolūkam arī turpmāk.”

Baŗuta Rubesa: „Vēlos ieteikt fonda dalībniekiem atbalstīt organizācijas LAIKMETS lūgumu.

Stokholmas Juris Rozītis un Māra Rozīte ir latvieŗu trimdas teātra „zvaigznes”. Viņu uzņēmība, izdoma, un profesionālā nostāja sola izcilas izrādes, kuŗas tik viegli neaizmirst. Kā profesionāla reŗisore un drāmaturģe Kanadā, es īpaŗi novērtēju tieŗi ŗo profesionālo stāju. Ŗo prasīgumu dēļ, man ŗķiet, Stokholmas latvieŗu teātris ir vislabākais, kas trimdā regulāri uzstājās.

Priekŗlikums Ziemeļamerikas turnejai, lai Stokholmas latvieŗu teātris atvestu Brigaderes „Lolitas brīnumputns” un „ŗana”, pelna visu mūsu atbalstu. Latvieŗiem trimdā teātris ir nepiecieŗams, lai saprastu savu kultūru, lai dzirdētu vairāk nekā tikai virtuves valodu, lai kopīgi baudītu prasīgu pārdzīvojumu. Roziŗu iepriekŗējais darbs liecina, ka tāds pārdzīvojums būs.”

11. „KRUSTIEM AUGA KOKIEM SAKNES, KRUSTIEM — CEĻI LATVIJĀ”

Atbalsts krāsu attēlu grāmatas par Latvijas ŗodienu manuskripta sagatavoŗanai.

DARBA VEICĒJS: Alfreds Stinkuls, 1337 Quintero Street, Los Angeles, California, 90026.

ALFREDA STINKULA SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Izdevums ietvers 350-400 krāsu fotogrāfiju, kuŗas autors pats ir uzņēmis, apstaigāŗot dzimteni no 1980. — 1986. gadam.

Grāmata būs „par to Latviju, kas spītīgi atsakās mirt un dzīvos tālāk, sekoŗot savām likteņa zvaigznēm” (Jānis Andrupis).

Priekŗvārds un paskaidrojumi paredzēti latvieŗu un angļu valodās.

Pēc viena pavadītā gada rietumos; pēc sava palielā slidiŗu klāsta izrādiŗanas vairākos latvieŗu centros Eiropā un Ziemeļamerikā (Stokholmā — 3 reizes; Brēmenē — Minsterē — Ŗelnē/Bonnā — Minhenē; Almēlijā — 4 reizes; Londonā — „Straumēnos” — Notinghamā — Halifaksā — Boltonā — Donkasterā — Lidsā — Bradfordā; Ottavā — 2 reizes; Ŗujorkā — „Beverīnā”, Filadelfijā — Vaŗingtonā; Koloradospringā — Denverā; Fīniksā; Losandŗelosā; Sanfrancisko — 4 reizes; „3 X 3” rietumkrastā — 2 reizes; „Kursā” — 2 reizes); pēc atsaucības un atzinības; pēc daudzu ļauŗu izteiktās vēlēŗanās ieraudzīt kādreiz arī grāmatu, kuŗā būtu izmantoti ŗie fotomateriāli par Latviju; pēc pārdomām un darba pilnām, bet negulētām naktīm; pēc visu iespējamo fotogrāmatu par Latviju izskatīŗanas un izvērtēŗanas esmu izŗķīries, jo ātrāk, jo labāk, mēģināt izdot 350-400 krāsu fotoattēlu grāmatu, kuŗa atspoguļotu Latviju ŗodienā, tādu, kādu es viņu izjutu, piedzīvoju, izstaigāju un iemīlēju ar visām bēdām un sāpēm, bet tomēr — savu dzimteni, mūsu zemi.

Ir pienācis laiks laist pasaulē izdevumu, kuŗŗ rādītu mūsu zemes patieso ainu: tās skaistumu un tajā pašā laikā, traģiku, pietiekoŗi labi uzņemtu un daudzpusīgu. Jārunā par to, kas notiek pašlaik. Nevaram raudzīties tikai atpakaļ...

Domāju, ka manis uzņemtās fotogrāfijas runā pašas par sevi. Tur nav daudz jāstāsta jeb jāpierāda. Lai runā fakti, lai izskan patiesība, pat ja tā ir skatīta manām acīm. Tās ir manas tiesības, jo arī es esmu daļa no Latvijas.

Daudzās pārrunas ar tautieŗiem mudina mani tā arī rīkoties.

Tomēr es neceru, ka izdot grāmatu būs viegli, jo ŗi iecere prasīs milzīgus naudas līdzekļus, kuŗus sagādāt nebūs viegli. Var paiet gadi... Vēl vairāk — iecere prasīs izpratni un atsaucību.

Tādēļ kā pirmo soli speru ŗo: sagatavot taustāmu manuskriptu, kuŗŗ būs ŗis grāmatas pamats. Bez ŗi projekta, ŗķiet, nopietnas grāmatas izdoŗana kļūst gandrīz neiespējama. Rūpīga manuskripta sagatavoŗana spēj palētināt grāmatas izmaksu.

Ticībā un apņēmībā esmu gatavs uzsākt ŗo darbu.

Tas ir tikai sākums. Jums visiem būs jānāk talkā!

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$6,000.- kā neatmaksājamu pieŗķīrumu. Paredzētie izdevumi: Krāsu fotogrāfiju paga-

tavošana no slidītēm \$3,000.-; teksta sagatavošana divās valodās, ieskaitot tulkošanu \$500.-; materiālu iegāde \$250.-; sarakste, tālsarunas, ceļa izdevumi u.c. \$250.-; paša četru mēnešu alga \$2,000.-.

12. LATVIJAS NEATKARĪBAS LAIKA TEĀTRA KULTŪRA

Atbalsts Latvijas neatkarības laika teātra kultūrālās dzīves materiālu sakārtošanai, sagatavošanai publicēšanai; teātra kritikas un sasniegumu izvērtēšana.

DARBA VEICĒJS: Dr. Juris Silenieks, 8766 Washington Heights Avenue, Pittsburgh, Pennsylvania, 15237.

DR. JURA SILENIEKA SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Manās rokās ir nonākuši dokumenti, ko netaisījis režisors un aktieris Osvalds Uršteins bija ilgus gadus vācis ar nodomu rakstīt Nacionālā teātra vēsturi. Šo dokumentu kaudze ir bieza un smaga, pāri par 1000 lapām, pa lielākai daļai „zīraksa” kopējumi no latviešu laikrakstiem. Visvairāk ir recenzijas no žurnāliem, kā **Daugava**, **Ritums**, **Zeltene**, **Latvijas Kareivis** u.t.t., piemērot tikai dažus, lai norādītu uz žurnālistiskā apvārkšņa plašumu. Šo recenziju autori ir paši vispazīstamākie neatkarīgās Latvijas kritiķi, kā arī rakstnieki. Ir arī recenzijas no krievu un vācu valodās izdotiem Rīgas laikrakstiem. Bez recenzijām ir plašāki apskati, statistiski dati, afišas, uzņēmumi, atzīmes, atgādinājumi u.t.t., dokumenti, kas būtu noderīgi katram Uršteina darba turpinātājam. Ir protams arī piezīmes, kuŗas Uršteins domājis pats sev, norādot uz viņa, teātra cilvēka, ne akademiķa, īpatno pieeju un darba metodēm. Visi šie dokumenti ir ne tikai Latvijas neatkarības laika teātra dzīves atklājēji, bet arī Latvijas kultūras vispārējie norādītāji, kuŗi, tik rūpīgi gadiem ilgi meklēti un vākti, nedrīkstētu pazust no mūsu ievēribas.

Mans priekšlikums ir vispirms dokumentus, it sevišķi recenzijas, sakārtot. Šis darbs vislabāk būtu izdarāms uz datora. Šāda bibliografiska apstrāde būtu vēlama, jo pēc projekta nobeigšanas šiem dokumentiem vajadzētu nonākt kādā latviešu grāmatu krātuvē vai studiju centrā. Es pieņemtu, ka bibliotēkāri varētu šo izejvielu pārformēt pēc savām vajadzībām, jo vajadzīgie dati būs uz „disketes”.

Ar to arī būtu vieglāk pārskatāms darāmais, kas būtu vēl meklējams, kas būtu izmetams no projekta. Nākošais solis varētu būt Latvijas drāmatiskas kritikas apskats. Pārlasot dažas no kritikām, sevišķi tās, kas skāra Rietumeiropas lugas, atradu saistošus novērojumus, kas norādīja uz mūsu un rietumu kultūru zināmu mijiedarbību.

Pēc tam varētu apskatīt teātra dzīvi neatkarīgās Latvijas laikā. Uršteins, kā varēja redzēt no viņa piezīmēm, bija domājis daudz pielikt no savām atmiņām un personīgiem iecerējumiem, ko, protams, tikai viņš viens pats būtu varējis izdarīt. Viens no iemesliem, kāpēc Uršteinam ir bijusi neapslāpējama dziņa pie šī projekta strādāt, bija viņa konstatējums, ka padomju kritika ir šo

svarīgo laiku mūsu teātra vēsturē daļēji nomelnojusi, daļēji ignorējusi, kā jau to varētu sagaidīt no viņu ideoloģiskās ievirzes, kuŗai nav nekā laba ko teikt par „buržujsko nacionālismu”. Te būtu svarīgi norādīt uz mūsu teātra kultūras augsto līmeni, uz mūsu ievirzi Rietumeiropas kultūrā un gara radniecību ar to, tā atspēkojot okupētā Latvijā bieži uzsvērtu domu, ka mūsu garīgās saites ir tuvākas ar slavisko.

Es domāju, ka Uršteina iesāktais darbs būtu turpināms, viņa piemiņas dēļ, mūsu kultūras labākas izprāšanas dēļ. Šo apsvērumu dēļ lūdzu Latviešu Fondu atbalstīt manu priekšlikumu.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$2,000.- kā neatmaksājamu piešķirumu. Budžets:

Bibliography Generator	\$50.-
(Datora programma bibliografisko datu sakārtošanai, ko piedāvā Modern Language Assoc. biedriem par pazeminātu cenu. Esmu biedrs.)	
Tiešie ceļa izdevumi materiālu papildināšanai (pārnakšņošanas un ēdienu izdevumus segšu pats):	
San Francisco (Gvido Augusta kolekcija)	500.-
Southern Illinois University, Carbondale, IL. (Dr. Strautmaņa Baltiešu drāmas bibliografija)	300.-
Bostona (DV Krātuve)	300.-
Vašingtona (Kongresa bibliotēka)	200.-
Iespēšana (datora)	50.-
Papīrs	50.-
Kopēšana (Xerox un PMT — Photo Mechanical Transfer)	150.-
Papīrs	50.-
Dažādi neparedzēti izdevumi	350.-
Kopā	\$2,000.-

ATSAUKSMES: Dr. Alfreds Strautmanis, Professor of Theatre, University of Southern Illinois: „Visā pilnībā atbalstu profesora Jura Silenieka pieteikto projektu, „Latvijas neatkarības laika teātra kultūra”, kādu viņš to iesniedzis Latviešu Fondam. Esmu iepazinies ar Osvalda Uršteina atstātajiem materiāliem, kā arī vēl viņam dzīvam esot izteiktajām vēlmēm reiz sarakstīt Latvijas patstāvības laika Nacionālā teātra vēsturi, skatoties no citas perspektīves nekā to darijuši Padomju Latvijas teātra vēsturnieki.

Esmu ar mieru palīdzēt Dr. Sileniekam ar materiāliem, kas uzkrāti manis vadītajā Baltiešu drāmas projekta archīvā pie Dienvidilinoisas Universitātes, lai viņš varētu papildināt režisora Uršteina savāktos materiālus un vismaz iesākt rakstīt kritisku pārskatu, kas gan būtu iespējams tikai pēc savākto materiālu sakārtošanas un analīzes. Jāpiezīmē arī, ka Dr. Silenieks ir viens no Baltiešu drāmas projekta padomniekiem jau no tā pašiem sākumiem 1974. gadā, palīdzot tam ar savām idejām, kā arī piedaloties tā publikācijās ar vērtīgiem kritiskiem rakstiem.

Dr. Silenieks, ar savām publikācijām angļu un franču valodās, ir pirādījis kā izcils drāmas un teātra pētnieks; un ar daudzām latviešu literatūras kritikām latviešu

periodikā, viņš ir uzrādījis svaigu pieeju tās izvērtēšanā. Es nešaubos, ka viņš nobeigs pieteikto projektu savlaicīgi un ar labām sekmēm.”

13. JĀNA RIEKSTIŅA LATVIEŠU STUDIJU CENTRA BIBLIOTĒKAS RETO MATERIĀLU KRĀTUVE

Atbalsts mikrofilmu un pirms otra pasaules kara grāmatu un periodikas iegādei.

DARBA VEICĒJA: JR LSC bibliotēkārē Maira Bundža, 1702 Fraternity Village Drive, Kalamazoo, Michigan, 49007.

MAIRAS BUNDŽAS SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Jāņa Riekstiņa Latviešu studiju centra bibliotēka 1984. gadā saņēma Latviešu Fonda \$9,000.- piešķirumu (\$3,000 x 3 gadi) mikrofilmu iegādei. Ar šo piešķirumu iegūti materiāli galvenokārt no Helsinku, ASV kongresa, Harvardas un Ņujorkas publiskās bibliotēkas krājumiem. Līdz ar to LSC bibliotēka sāk izveidoties par vērtīgu latviešu vēstures un literatūras pētniecības iestādi.

Starplaikā Amerikas Latviešu Apvienība LSC ir nozīmējusi par ASV latviešu dokumentācijas un kultūras krātuves centru, jo LSC bibliotēka ir lielākā Ziemeļamerikas kontinentā. Tāpēc ir ļoti svarīgi turpināt to izveidot par pētniecības centru, kur sakopot latviešu kultūras jautājumu pētniecībai nepieciešamie materiāli.

Ar šo piešķirumu paredzam turpināt mikrofilmu nodaļas izveidošanu un iegādāties Latvijas neatkarības un vēl agrāku laiku periodiku un grāmatas.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$4,500.- kā **ikgadēju** neatmaksājamu piešķirumu nākamām trim gadiem. Minētie materiāli tiks iegādāti saziņā ar LSC padomi, prof. L. Muižnieci, prof. J. Peniķi un prof. J. Leli. Pārējos bibliotēkas līdzekļus (apm. \$25,000.-) sagādā ALA, LSC padome, Latviešu Institūts un LSC labvēļu apvienība.

14. ALBERTA KRONENBERGA „MAZĀIS GANIŠS”

Atbalsts 1931. gadā izdotā krāsu iespaiduma bērnu grāmatas atkārtotam izdevumam.

DARBA VEICĒJA: Baiba Vītoliņa, Apgāds „Atvase”, Kristallv. 115 bv, S-126 39, Hägersten, Sweden.

BAIBAS VĪTOLIŅAS SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: „Mazais ganišs” — 32 lpp. bērnu grāmata krāsās — drusku lielākā formātā nekā 1931. g. izdevums, papildināta ar isu A. Kronenberga biogrāfiju un izdota Alberta Kronenberga (1887-1958) 100 gadu piemiņai.

A. Kronenbergs bija viens no ievērojamākiem un ražīgākajiem latviešu bērnu grāmatu ilustrētājiem ar ļoti vienkāršu, savdabīgu zīmēšanas stilu. Ar viņa ilustrācijām iznākušas kādas 75 bērnu grāmatas. Vairākas no tām, kā „Mazais ganišs”, „Sprunguļmuižā gadatirgus” u.c. ir ar paša autora rīvētu tekstu. Bez tam A. Kronenbergs līdzdarbojies „Jaunības tekās” un „Mazās jaunības tekās”, kā arī ar karikatūrām dažādos satiriskos izdevumos.

1931. g. „Mazā ganiņa” izdevums ir sava veida mākslas piemineklis Kronenberga stilam un krāsu izjūtai. Izdevuma vēsturiskā nozīme īpaši atklājas salīdzinot šo 1931. g. izdevumu ar 1958. g. okupētajā Latvijā izdoto pārstrādāto un režimam pielāgoto. Kaut arī 1958. g. izdevumā, pats stāstījuma pāveiciens saskaņotāks, tas izteikts neveiklākā, smagākā ritmā un ilustrācijas zaudējušas pirmā izdevuma līniju svaigumu un krāsu sulīgumu.

Cik zināms, tad 1931. g. „Mazā ganiņa” izdevums brīvā pasaulē saglabāties tikai vienā eksemplārā.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$3,000.- kā neatmaksājamu piešķirumu, kas atbilst apm. 1/4 daļai no projekta izmaksas. Pārējie izdevumi tiks segti sekojoši: 1/4 privāts aizdevums, 1/4 bankas aizdevums, 1/4 abonenti.

ATSAUKSMES: Daira Cilne, Vasaras vidusskolas „Kursa” direktre: „Katram latvietim, bērnu vecākam, būs pazīstams apgāds „Atvase” — Jautrā grāmata, Trakais Emīls, Bērnu svētki Rezgalē, Pirmie tūkstots vārdi, Sampo Lapelis, Vai alņi ēd suņus? — šī ir tikai maza daļa no brīnumjaukām grāmatām, kuŗas parādījušās pēdējos divdesmit gados. Kā četru bērnu māte varu apgalvot, ka bērni tās ar prieku ņem rokās krāsaino attēlu dēļ, un vecāki tās labprāt viņiem lasa priekšā atjautīgo stāstu dēļ. Cienu Baibu Vītoliņu par to, ka viņa nu jau divdesmit gadu ir atradusi kvalitatīvu literatūru mūsu mazajiem lasītājiem. Šīs grāmatas ir ievadījušas manus un daudzu latviešu bērnus jaukāajā grāmatu pasaulē.”

15. LATVISKUMA IZPAUSME KOKĀ UN MĀLĀ — tēlnieka meklējumi, sniedzoties atpakaļ senbaltu kultūrā.

Atbalsts pētījumiem, materiālu sagādei un izstādes sagatavošanai.

DARBA VEICĒJS: Zigfrids Sapietis, tēlnieks un keramiķis, Riga Studio Cottages, Newbattle, Midlothian, EH22 3LH, Scotland.

ZIGFRIDA SAPIEŠA SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Mani interesē seno latviešu pirmsindustriālizācijas laika darinājumi kokā un mālā; arī mūsu attiecības ar kaimiņiem un savstarpējā iespaidošānās. Savu pētījumu apcerējumu gribu publicēt, jo bibliotēkās nevar neko par latviešu mākslu atrast. Tai pašā laikā gribu gatavot mākslas, daļamatniecības darbus savā darbnīcā, parādot rakstītā teoriju radošā praksē.

Gribu iedziļināties tai vienkāršībā, formas pilnībā un lietderībā, ko rāda senā klētiņa ar jumta pārkari, āžiem un saules stabiem. Kokles, šķirstiņi, piestas, sprēslicas, ozola galdiņu durvis var būt iedvesmes avots.

Pacelt Latgales māla zirdziņu skulptūras apmērā un līmenī. Nepārstādīt skujiņu rakstus no krāšņā tautas tērpa un pelnu trauku var tautisko šķīvi, bet iemācīties ornamentu, kā mācījāties kompozīciju, anatomiju, perspektīvi, tikai pēc tam sākt rakstu pielietot ar gaumi un smalkjūtību.

Autora motivācija: Projekts iecerēts, lai parādītu kā latviešiem, tā svešautiešiem, ka mums kokā un mālā ir sava seja, tāpat kā tas ir somiem un dāņiem; ka arī mēs no senatnes varam mācīties un kaut ko radīt.

Projektu paredzēts veikt trīs gados. Pirmā, ceļošana pa Somiju un Zviedriju, materiālu sagāde no Latvijas, apcerējuma rakstīšana, zīmējumu un krāsainu slidīšu izgatavošana. Otrā, metu sagatavošana, materiālu sagāde un keramikas darbs darbnīcā. Trešā, koka tēlniecība, daļamatniecība darbnīcā un izstāde.

Savu apcerējumu — kultūrvēsturisku ziņu, formas un rotājumu zinību un tehnoloģisko datu kopojumu, gribu sniegt vienkāršu, bet pietiekami dziļu, lai tas var noderēt kā iesācējam, tā „post graduate” studentam. Apcerējums būs gatavs trīs mēnešu laikā pēc izstādes. No paredzētiem 25 eks., desmit tiks nodoti ārzemju bibliotēkām un desmit latviešu mākslas-daļamatniecības centriem par brīvu.

Izstāde galvenokārt domāta rādīšanai un demonstrēšanai. Tās orientācija nav komerciāla. Izstādes laikā tiks noturēti priekšlasījumi un rādītas slidītes par latviešu mākslu un daļamatniecību.

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$6,790.- kā neatmaksājamu piešķirumu. Paredzētie izdevumi: Ceļošana un apcerējuma sagatavošana \$2,660.-, materiālu sagāde (koks, māls, filma) \$2,290.-, izstādes rīkošana \$1,840.-.

ATSAUKSMES: Arhitekts Roberts Legzdīņš, PBLA KF p.v. Eiropā: „Kalpošana mākslai Z. Sapietis ir dzīves mērķis. Par to arī liecina viņa padarītais darbs. Izmēģinājies daudzās disciplīnās, materiālos un technikā, mākslinieks pēdējā laikā pievērsies galvenokārt kokam — monumentālskulptūrai. Viņa iecerētā koka tēlniecības darbu pētīšana būs sevišķi vērtīga piedeva latviešu mākslai un kultūrai vispār.”

Gleznotājs Juris Soikāns, PBLA Tēlotājas mākslas nodaļas referents Eiropā: „Tēlnieks Z. Sapietis pieder pie tiem latviešu māksliniekiem trimdā, kuŗu mākslas izpauzme balstās vienīgi uz latviskās identitātes būtiskuma izpēti. Viņa darbos vērojama nepārtraukta kontinuitāte apstrādājamā materiāla un formas loģiskās savstarpējās sakarības meklēšana latviskās gara pasaules izjūtas iekrāsojumā.

Sapieša darbos tas dokumentējas uz pamatīga zinātnisku un ilggadīgu pētniecības rezultāta pamatā iegūtām atziņām motivētā un nemaldīgas intuīcijas izsmalcinātā gaumē latviskā pasaules redzējuma vēstījumā.

Viņa līdzšinējais darbs ir arī drošākā garantija tam, ka saņemto piešķirumu Z. Sapietis visu bez atlikuma ieguldīs tikai darbam, kas viņu visefektīvākā veidā tuvinās uzstādītam mērķim — arī trimdā radīt laikmetam atbilstošu, modernu, bet galvenais — iespējami latvisku latviešu mākslu.”

Redaktors Jānis Andrupis: „Tēlniecībā Sapieša darbus raksturo perfekta materiāla īpašību izpratne un darba idejas saskaņošana ar materiālu. Pēdējos gados tēlnieks bieži pievērsies kokam un lietojis to liela formāta darbiem — cilvēku figūrām visā augumā, lielām koka plāksnēm, baznīcas kancelei. Šajos darbos viņš koku neizraibina ar ornamentu, bet veido īsti tēlnieciskas trīsdimensiju formas, tiekdami uz monumentālītāti.

Zigfrida Sapieša iecere veidot latviešu etnografiskos elementus tēlniecības darbos arī virzās ne tik daudz uz ornamentu, kā uz trīsdimensionālām formām, izmantojot zemnieku sētas priekšmetu un celtnu detaļu paraugus.

Dažu gadu darbs šajā tematikā un Eiropas ziemeļzemju mūzeja apmeklēšana dotu māksliniekam iespēju atrisināt šīs formas problēmas, kas viņu intensīvi nodarbina. Līdzekļu ieguldījums šī projekta atbalstam līdz ar to būtu nozīmīgs pakalpojums tiklab latviešu tēlniecībai, kā etnografijai.”

Bill Hare, Assistant Curator, Talbot Rice Gallery, University of Edinburgh: „The Latvian born Scottish sculptor Zigfrids Sapietis has asked me to write this letter of recommendation to you. I am delighted to do so.

Edinburgh University's Talbot Rice Gallery organised an exhibition of Sapietis' work late last year. **Baltic Tales in Wood** was a major show of the sculptor's work in wood and ceramics with accompanying drawings. The exhibition proved very successful with the critics, and especially with the general public who very much enjoyed seeing the artist actually working in the Gallery. We also showed a popular video of Sapietis discussing his artistic ideas and sculptural methods in his own studio at Newbattle.

Following the success of **Baltic Tales in Wood**, the Talbot Rice Gallery would be interested in possibly organising a future exhibition with Zigfrids Sapietis.”

16. APVIENOTS TAUTAS DZIESMU TEKSTU UN MELODIJU IZDEVUMS

Atbalsts apvienota t. dz. tekstu un melodiju izdevuma sagatavošanai.

DARBA VEICĒJA: Dr. Irēna Dunkele, Geijersgatan 1nb, 752 26 Uppsala, Sweden.

IRĒNAS DUNKELES SNIEGTAIS PROJEKTA APRAKSTS: Mūsu līdzšinējie tautas dziesmu publicētāji gājuši šķirtus ceļus — teksti izdoti atsevišķi (Barons, Švābe, Šmits, 1979. g. pasākie jaunie izdevumi Rīgā), un tāpat izdotas atsevišķi melodijas bez tekstu variantiem, dažkārt publicējot tikai dziesmas pirmo pantu (Jurjāns, Melngailis, Vītoliņš).

Šie, citādi ļoti vērtīgie izdevumi, sniedz mums tomēr nepilnīgu ainu par mūsu dziesmām. Lasot Barona tekstus, nezinām kā dziesmas skanējušas un dziedot Vītoliņa melodijas, pētnieks ilgojas redzēt arī Barona bagātīgo variantu klāstu; bet atrast Barona sējumos attiecīgo dziesmu prasa lielas pūles, un otrkārt — ne visiem ir minētie izdevumi pieejami. Latviešu valodā publicētie krājumi sagādā gandrīz nepārvarāmas grūtības svešautietim — pētniekam. Arī mūsu pašu pētījumi, neizejot no abiem cieši saistītiem dziesmas elementiem — tekstu un melodiju, novedusi pie nepilnīgiem slēdzieniem attiecībā, piemēram uz dziesmas formu, metru un arī valodas formu elementiem. Beidzot, izejot no melodikas struktūras un stila, kopā ar teksta savdabībām, varam sākt tuvoties dziesmu chronoloģijas problematikai.

Apsverot visas minētās, no pašas pieredzes izbaudītās grūtības un saskatot labākas premises pētīšanai nākotnē, esmu nodomājusi uzsākt, kopā ar Stokholmas Universitātes Baltu valodu profesora Helge Rinholma atbalstu un līdzdalību, 1) pārkārtot un sagatavot materiālu iespiešanai, apvienojot Vītoliņa un Barona publicējumus, un 2) izdot izlasi angļu valodā ar dziesmas tulkojumiem un kome-

LATVIEŠU FONDA PADOME

tāriem, izejot no visiem mūsu dziesmu cikliem, kas saistīti ar dabas kalendāra ritumu, un tādā veidā veidotu mūsu „Tautas dziesmu eposu” — latvietis dzīvē, darbā un svētku svinībās. Ja līdzekļi atļautu, varētu publicēt plašāku materiālu bez tulkojumiem, ar visām Barona kopijām (angļu valodas izdevumā pietiktu ar norādi uz numuru Barona krājumos). Publicēt varētu Stokholmas Universitātes Baltu valodu studiju sērijas ietvaros.

Paredzētais tautas dziesmu materiāls būtu jāpublicē 3 sējumos, angļu valodā, dziesmas arī latv. oriģinālā. Virsraksts varētu būt „Latvian Dainas”, zem tā otrs, kas norāda uz trim sektoriem — ģimene, darbs, svētki. Ievadā būtu vispārējie ievadraksti (angļu val.): īss ievads par latviešiem, par t. dz. vispār, kā arī par tautas garīgās dzīves izpausmi. Esmu analizējusi arī jau lielāku skaitu melodiju. Tā liekas, ka laika tecējumā mums izveidojušies trīs galvenie noslāņojumi, kuŗi kopā ar teksta analizēm palīdz noskaidrot aptuveni dziesmu attīstības gaitu. Manuskripts aptver jau ap 400 lpp. Mūsu dziesmu pūrs ir pārāk skaists un vērtīgs, lai mēs to paturētu tikai sev. Un sevišķi tagad, padomājot par mūsu tautas patreizējo kritisko stāvokli, kad okupācijas vara grauj mūsu dzīvības pamatus, iznīcina mūsu valodu un mūs pašus kā tautu. Tautas dziesmas, protams, nav mūsu vienīgais cīņas ierocis, bet dziesmās guļ tautas gadtūkstošos saglabātā dvēsele, vārdos un skaņās. Tāpēc, lūdzu, neskopojaties!

SAIMNIECĪBA: No LF prasa \$4,000.- kā neatmaksājamu piešķirumu manuskripta sagatavošanas izdevumiem. Nepieciešamas tūkstošiem kopiju, tulkojumu, sameklēt Barona bezindeksa krājumos attiecīgas dziesmas, vajadzīgi algoti palīgi un kartotēkas materiāli un to sakopšana.

ATSAUKSMES: Helge Rinholm, Professor of Baltic Languages, University of Stockholm: „Dr. Irēna Dunkele is currently engaged in a research project which seeks to establish a coordinated classification and catalogue of the Latvian folk song melodies and texts published by J. Vītolīns and K. Barons. The work will include significant details about the recording, provenience, and ethnographic context of the songs.

Dr. Dunkele plans to organize the material according to the natural sequence and social cycles, thereby providing a convenient setting and position for every subsection and for any melodic and textual entity, including their respective range of variation.

If carried through to its conclusion, the catalogue *raisonné* of Latvian folk song melodies and texts will provide an invaluable tool for further research into the treasures of the Latvian folk songs, and will make the extant materials accessible to the international community of scholars. The significance of this work for the future of Baltic studies can hardly be overestimated.

I therefore recommend that the Latvian Foundation extend its financial support to Dr. Irēna Dunkele — she is uniquely qualified to carry out the task that she has undertaken.”

Aivars G. Ronis
Padomes priekšsēdis
449 South 40th Street
Lincoln, NE 68510
(402) 489-2776

Ilze Sīle
Priekšsēža vietniece
4 Lupine Avenue, Apt. 3
San Francisco, CA 94118
(415) 668-1420

Juris Cilnis
Vicepriekšsēdis
19222 Beckford Place
Northridge, CA 91324
(818) 349-8023

Anita Padega Bataraga
Vicepriekšsēde, sekretāre
P.O. Box 9255
Schenectady, NY 12309
(518) 370-5924

Juris Petričeks
Kasieris, dalībnieku pārzinis
350 Olive Street
Menlo Park, CA 94025
(415) 324-2066

Jānis Grāmatiņš
P.O. Box 5173
Madison, WI 53705
(608) 231-6803

Andrejs Plakans
2015 Cessna Street
Ames, IA 50010
(515) 292-9538

Laimonis Streips
7012 Church Street
Morton Grove, IL 60053
(312) 965-3646

Klāvs Zichmanis
Apkārtraksta redaktors
215 Sandwell Drive
Oakville, Ont.
Canada L6L 4P3
(416) 847-0341